

**Směrnice č. 131/2016**

Název dokumentu	„Vážně míněný nesouhlas s poskytováním pobytové služby“		
Schválil ředitel Domova	Ing. Viktor Selinger  dne 1.9.2016		
Zpracoval	Mgr. Radka Dlabolová		
Účinnost	1.9.2016		
Ruší se směrnice číslo	Nová směrnice		
Uloženo	Kancelář ředitele, kancelář sociálního pracovníka, kancelář vrchní sestry, kancelář ekonomky, inspekční pokoj		
Počet stran	19	Počet příloh/formulářů	2
Rozdělovník	Ředitel, vrchní sestra, sociální pracovník, ekonomický úsek, úsek přímé péče		

## Obsah

Úvod .....	3
Novela zákona o sociálních službách § 91 .....	4
Uzavření smlouvy bez souhlasu zájemce o poskytování sociální služby .....	4
Zastoupení obecním úřadem obce a rozšířenou působností .....	5
Zastoupení opatrovníkem .....	7
Role poskytovatele pobytových sociálních služeb .....	7
Problematika vyjádření nesouhlasu s poskytováním sociální služby v průběhu jejího poskytování .....	9
Vážně míněný nesouhlas .....	9
Oznamovací povinnost soudu .....	10
Vedení evidence .....	11
Postup soudu a jeho součinnost s poskytovatelem sociální služby .....	12
Příklad z praxe .....	13

## Úvod

Tato směrnice je vytvořena na základě:

**Zákon č. 189/2016 Sb.**, zákon, kterým se mění **zákon č. 108/2006 Sb.**, o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

**Zákon č. 292/2013.**, o zvláštních řízeních soudních, ve znění zákona **č. 87/2015 Sb.**,

**Zákon č. 372/2011 Sb.**, o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) ve znění pozdějších předpisů

**Změny od 1.8.2016**

### Změny se týkají:

- 1) Upřesnění podmínek k **uzavření smlouvy do pobytové sociální služby opatrovníkem nebo obecním úřadem obce s rozšířenou působností** - § 91 a zákona č. 108/2006., o sociálních službách
- 2) Postup poskytovatele pobytové sociální služby v případě, kdy **osoba, která sama nemůže vypovědět smlouvu s poskytovatelem, vyjádří vážně míněný nesouhlas s poskytováním pobytové sociální služby** - § 91 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- 3) **Povinnost poskytovatele pobytové sociální služby vést evidenci** o § 91 a § 91 b

**Všechny osoby se zdravotním postižením mají rovné právo** žít v rámci společenství, **s možnostmi volby** na rovnoprávném základě s ostatními, možnost zvolit si místo pobytu, kde a s kým budou žít a nebýt nuceny žít ve specifickém prostředí.

Pomoc poskytnutá prostřednictvím sociálních služeb musí zachovávat lidskou důstojnost. Musí vycházet z individuálních potřeb osob, působit na ně aktivně, podporovat jejich samostatnost, motivovat je k činnostem, které nevedou k dlouhodobému setrvání nebo prohlubování nepříznivé sociální situace a posilovat jejich začleňování. Sociální služby musí být poskytovány v zájmu osob takovým způsobem, aby bylo důsledně zajištěno dodržování lidských práv a základních svobod. Každý má právo na poskytování služeb sociální péče v nejméně omezujícím prostředí.

## **Novela zákona o sociálních službách § 91**

Novela zákona o sociálních službách se v § 91a zaměřuje na osoby, které **nejsou schopny samostatně jednat a s uzavřením smlouvy o poskytování pobytové služby v zařízení neprojeví souhlas** a v § 91 b **na osoby, které už v zařízení umístěné jsou, ale smlouvu o poskytování pobytové sociální služby nejsou schopny vypovědět a s poskytováním služby projeví vážně míněný nesouhlas.**

**Novela** (§ 91a, § 91b, § 91c zákona č. 108/2006 – Sb.) zákona o sociálních službách se **vztahuje na všechny sociální služby, které jsou poskytovány pobytovou formou.** Jedná se např. o tyto druhy služeb:

- § 44 - Odlehčovací služby
- § 47 - Týdenní stacionáře
- § 48 - Domovy pro osoby se zdravotním postižením
- § 49 - Domovy pro seniory
- § 50 - Domovy se zvláštním režimem
- § 51 - Chráněné bydlení
- § 57 - Azylové domy
- § 58 - Domovy na půl cesty
- § 60 - Krizová pomoc
- § 60a - Intervenční centra
- § 64 - Služby následné péče
- § 70 - Sociální rehabilitace

## **Uzavření smlouvy bez souhlasu zájemce o poskytování sociální služby**

Zákon o sociálních službách § 91 stanovuje, že **sociální služby jsou poskytovány na základě uzavření smlouvy o poskytování sociální služby.** Může nastat situace, kdy zájemce o službu (budoucí klient) nebude schopen uzavřít smlouvu s poskytovatelem sociální služby (Domov důchodců Lampertice) samostatně (např. z důvodu duševního onemocnění) a bude tak muset být při tomto právním jednání zastoupen.

**Jestliže zájemce o službu (zastupovaná osoba) projeví s uzavřením smlouvy souhlas (verbálně i neverbálně), může opatrovník (pokud má zájemce o službu opatrovníka) nebo obecní úřad s rozšířenou působností (MěU Trutnov) smlouvu uzavřít.** Vzhledem ke způsobu komunikace osoby je však potřeba mít jistotu, že s uzavřením smlouvy souhlasí a pro případ budoucího posuzování způsobu uzavření smlouvy učinit o vyjádření souhlasu záznam do dokumentace opatrovníka nebo obecního úřadu s rozšířenou působností.

Jestliže **zastupovaná osoba (zájemce o službu, budoucí klient) neprojeví s uzavřením smlouvy** o poskytování pobytové sociální služby **souhlas, nebo s ní nesouhlasí, může opatrovník nebo obecní úřad (MěU Trutnov) s rozšířenou působností takovou smlouvu uzavřít** (a provádět její změny) pouze **při současném splnění podmínek** ustanovených v § 91 a:

- 1) Neposkytnutí okamžité pomoci by při řešení **nepříznivé sociální situace** v důsledku oslabení nebo ztráty schopnosti z důvodu nepříznivého zdravotního stavu způsobeného duševní poruchou **ohrozilo život** zastupované osoby (zájemce o službu, zájemce o pobyt v DD) nebo by jí hrozilo **vážné poškození zdraví** anebo by totéž hrozilo osobám v jejím okolí
- 2) **Nezbytnou podporu a pomoc nelze této osobě zajistit mírnějším a méně omezujícím opatřením** (např. pobyt doma ve svém prostředí, docházení pečovatelské služby)

Podmínku uvedenou v odstavci 1 písm. a) posuzuje obecní úřad (**MěU Trutnov**) obce s rozšířenou působností na základě lékařského posudku vydaného poskytovatelem zdravotních služeb.

**Za neprojevení souhlasu lze považovat i situaci, kdy osoba neučinila vůbec nic, neprojevila souhlas, ani nesouhlas,** a to bez ohledu, zda žádný projev užít nechtěla nebo ho nebyla schopna ze zdravotních důvodů.

## **Zastoupení obecním úřadem obce a rozšířenou působností**

V případě, že zájemce o službu neprojevila souhlas, ani nesouhlas a sociální službu potřebuje, tak bude při podpisu smlouvy zastoupen níže uvedenými.

§ 91 odst. 6 zákona č. 108/2006. Sb. **Osobu, která podle lékařského posudku vydaného poskytovatelem zdravotních služeb není schopna sama jednat a nemá zákonného zástupce nebo opatrovníka, zastupuje při uzavírání smlouvy (o pobytu v DD Lampertice) obecní úřad (MěU Trutnov) s rozšířenou působností podle místa trvalého nebo hlášeného pobytu osoby, nebo jde-li o poskytnutí pobytových sociálních služeb v zařízení sociálních služeb nebo ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče podle § 52, obecní úřad obce s rozšířenou působností podle sídla tohoto zařízení.**

**§ 91 odst. 6 zákona č. 108/2006. Sb. Použije se v případě kdy:**

- Osoba není schopna sama právně jednat
- Toto je doloženo lékařským posudkem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb (upravuje § 42 a násl. zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách)
- Osoba nemá zákonného zástupce nebo opatrovníka
- Osoba projeví souhlas s poskytováním sociální služby

Obec s rozšířenou působností se o skutečnosti, že je nezbytné za zájemce o službu právně jednat, dozví **z vlastní činnosti (např. kurátoři)** při poskytování sociální práce, nebo **od poskytovatele pobytových sociálních služeb**, který se na něj obrátí s žádostí o zastoupení při uzavření smlouvy (o uzavření smlouvy – pobyt v DD Lampertice).

Aby obec s rozšířenou působností si mohla splnění podmínek uvedených v § 91 a zákona o sociálních službách ověřit, je třeba, aby byl o zájemci o sociální službu (který není schopen samostatně jednat, s uzavřením smlouvy neprojevil souhlas a měl by být zastoupen **obcí s rozšířenou působností**) **informován v dostatečném předstihu, pokud je to vzhledem ke konkrétní situaci možné.**

**Obec s rozšířenou působností kontaktuje poskytovatele zdravotních služeb (praktického lékaře, ošetřujícího lékaře, lékaře v oboru psychiatrie) a vyžádá si posudek, ve kterém bude uvedeno, že zájemce o službu není schopen samostatně jednat.** Na základě stejného lékařského posudku může posoudit také podmínky uvedenou v § 91a odst. 1, písm. a) riziko ohrožení života nebo poškození zdraví posuzované osoby či osob v jejím okolí a podmínku uvedenou v písm. b) možnost zajistit potřebnou podporu a pomoc mírnějším a méně omezujícím opatřením posuzujeme s ohledem na časovou, místní, finanční a kapacitní dostupnost sociálních služeb v kontextu nepříznivé sociální situace zastupované osoby.

## Zastoupení opatrovníkem

Dále podle § 483 nesmí opatrovník, spravuje-li opatrovancovo jmění, bez souhlasu soudu uzavřít za opatrovance smlouvu, která by ho zavazovala k trvajícím nebo opakovanému plnění na dobu delší než tři roky, přičemž dlouhodobé pobyty - sociální služby obvykle mívají smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou.

Opatrovník nemá zákonem stanovenou povinnost posuzovat nepříznivou sociální situaci zastupované osoby. Opatrovník má možnost zajistit potřebnou podporu a pomoc mírnějším a méně omezujícím opatřením posuzuje stejně jako obecní úřad obec s rozšířenou (MěU Trutnov) působností podle časové, místní, finanční a kapacitní dostupnosti sociálních služeb vzhledem k nepříznivé sociální situaci zastupované osoby.

## Role poskytovatele pobytových sociálních služeb

**Pokud poskytovatel sociální služby (DD Lampertice) v kterékoli fázi jednání se zájemcem o službu zjistí, že zájemce není schopen samostatně jednat a nemá zákonného zástupce nebo opatrovníka, doporučí rodině zájemce podání návrhu na ustanovení opatrovníka (s omezením nebo bez omezení svéprávnosti).**

**Pokud rodina o podobném řešení neuvažuje a o případné opatrovnictví nejeví zájem, nebo v případě, kdy soud řízení o omezení svéprávnosti zájemce ještě nerozhodl a jednání se zájemcem o poskytování služby je ve finální fázi před uzavřením smlouvy, předá poskytovatel sociální služby informaci o zájemci o službu na obecní úřad s rozšířenou působností. Obec s rozšířenou působností (MěU Trutnov) by měla být informována asi 7-14 dnů před plánovaným započítáním poskytování služby (v DD Lampertice). Zároveň s předáním informace zašle poskytovatel obci s rozšířenou působností návrh smlouvy o poskytování sociální služby se všemi přílohami a dokumenty, na které smlouva odkazuje (např. vnitřní pravidla o poskytování sociální služby) k případné úpravě tak, aby vyhovovala všem zúčastněným stranám.**

**V případě, že zájemce o službu zastupuje opatrovník, vede zaměstnanec poskytovatele (sociální pracovník) jednání se zájemcem tak, aby od samého počátku byl**

**přítomen i opatrovník.** Při zajištění, že zastupovaná osoba s uzavřením smlouvy o poskytování pobytové sociální služby nevyjádřila souhlas nebo nesouhlasí, by měl opatrovník podniknout kroky vedoucí k posouzení podmínek uvedených v § 91a odst.1.

**Poskytovatel pobytové sociální služby neposuzuje, jestli byly podmínky k uzavření smlouvy splněny, tato kompetence byla zákonem přidělena opatrovníkovi nebo obci s rozšířenou působností (MěU Trutnov).** Pokud tedy k uzavření smlouvy skutečně dojde, může poskytovatel předpokládat, že opatrovník nebo obec s rozšířenou (MěU Trutnov) působností splnil svou povinnost a k uzavření smlouvy přistoupil až poté, co si ověřil splnění stanovených podmínek.

V případě jednání se zájemcem služby, který není schopen samostatně jednat a nevyjádřil souhlas s uzavřením smlouvy o poskytování pobytové sociální služby nebo s ní nesouhlasí a při podpisu smlouvy bude zastoupen opatrovníkem nebo obcí s rozšířenou působností, zaznamená poskytovatel sociální služby vhodné ustanovení a doložení podkladů o splnění podmínek podle § 91a a do protokolu jednání se zájemcem o službu.

**Poskytovatel sociálních služeb je podle § 91c zákona o sociálních službách povinen vést evidenci o osobách, kterým poskytujeme pobytovou sociální službu na základě smlouvy uzavřené podle § 91a.** Do této evidence jsou zaznamenány všechny osoby, které byly při uzavření smlouvy zastoupeny opatrovníkem nebo obcí s rozšířenou působností a které nevyjádřily souhlas nebo vyjádřily nesouhlas s uzavřením smlouvy o poskytování pobytové sociální služby. V evidenci jsou uvedeny tyto údaje:

- a) Jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození osoby
- b) Datum zahájení poskytování pobytové sociální služby
- c) Jméno, popřípadě jména, příjmení opatrovníka a adresa pro doručování nebo označení obecního úřadu obce s rozšířenou působností, který smlouvu uzavřel

Povinnost vést evidenci se vztahuje na smlouvy podle § 91a uzavřené až po 1.8.2016.



## **Problematika vyjádření nesouhlasu s poskytováním sociální služby v průběhu jejího poskytování**

**Způsob, jakým postupovat v případě, kdy osoba, která není schopna samostatně jednat a s poskytováním sociálních služeb nesouhlasí, stanoví § 91b a § 91c zákona o sociálních službách.** Tato ustanovení se vztahují na všechny osoby využívající pobytovou sociální službu bez ohledu na to, jestli tato osoba uzavřela smlouvu sama nebo v zastoupení opatrovníkem či obecním úřadem s rozšířenou působností.

**Podle § 91b je poskytovatel povinen v případě, kdy osoba, která není schopna vypovědět smlouvu o poskytování pobytové sociální služby, projeví vážně míněný nesouhlas s poskytováním této služby, prokazatelně (doporučujeme písemně) oznámit tuto skutečnost soudu, v jehož obvodu se zařízení sociálních služeb nachází.**

**Mezi osoby, které smlouvu nemohou vypovědět, řadíme osoby (klienty) omezené ve svéprávnosti, které mají omezení jednat v právních úkonech. Jedná za ně v právních úkonech opatrovník. Také mezi tyto osoby patří klienti, kteří nejsou schopny samostatně jednat z důvodu nepříznivého zdravotního stavu – duševní porucha.** Mezi tyto osoby nemůžeme řadit osoby, které nejsou pouze schopny výpověď napsat nebo podepsat - tělesné problémy, ale jsou schopny projevit vůli. V těchto situacích je aplikován postup podle § 563 občanského zákoníku, který určuje postup pro právní jednání osob, které nemohou číst nebo psát (např. analfabetismus, zrakové nebo tělesné postižení).

### **Vážně míněný nesouhlas**

**Vyhodnocení toho, jedná-li se o projev vážně míněného nesouhlasu či nikoliv je obtížné, ne každý aktuální nesouhlas je možné považovat za vážně míněný.** Z ustanovení § 91a odst. 1 vyplývá, že klient musí v tomto případě jednat aktivně, nestačí nevyjádření žádného projevu, jako tomu je v případě uzavírání smlouvy o poskytnutí pobytové sociální služby.

**Projev nesouhlasu může být vyjádřen verbálně, neverbálně nebo jednáním klienta** (sbalí si osobní věci, je připraven k odchodu ze zařízení, odmítá potravu, tekutiny, odmítá podání léků či jiných zdravotnických úkonů, odmítání nabízených služeb či pomoci, sebevražedné jednání, agresivita, náhlá výrazná změna v chování a jednání, snaha opustit zařízení s úmyslem se nevrátit). Nelze vyjmenovat všechny konkrétní znaky, které by měl projev vážně míněného nesouhlasu splňovat.

Východiskem pro posouzení jednání osoby je vždy osobní znalost klienta včetně situace, za které se klient v sociální službě ocitl, individuální plán péče nebo plán podpory, případně komunikační rámec, předchozí zkoumání projevů vůle, z nichž lze usoudit, jakým způsobem daná osoba komunikuje a jestli a jakým způsobem je schopná projevit vůli.

V případě podezření na vyjádření vážně míněného nesouhlasu nejprve zaměstnanec poskytovatele (zaměstnanec DD Lampertice), který si jednání všiml, ověří, zda se nejedná o projev něčeho jiného, např. projev nespokojenosti s jídlem, počasím, pečujícím personálem, projev přání...Na základě vyjádření této nespokojenosti by mělo dojít k úpravě poskytování služby klientovi, nikoliv k ukončení smlouvy. Vždy je to individuální práce. Metodou zjišťování je rozhovor, pozorování osoby.

**Pokud zaměstnanec vyloučí, že chování osoby vyjadřuje jiné potřeby, ohlásí takové jednání bezprostředně pracovníkovi určenému vnitřním předpisem poskytovatele** (vedoucí směny, nadřízený).

## **Oznamovací povinnost soudu**

Návrh na zahájení řízení může podat sama osoba (klient) nebo její zákonný zástupce bez ohledu na to, zda proběhlo oznámení prostřednictvím poskytovatele.

**Poskytovatel sociální služby je podle § 91b povinen oznámit soudu, v jehož obvodu se zařízení nachází, a to ve lhůtě do 24 hodin, skutečnost, že osoba, která není schopna vypovědět smlouvu o poskytování pobytové sociální služby, projevila s poskytováním pobytové sociální služby vážně míněný nesouhlas.**

Zákon uvádí, jakým způsobem má být oznámení provedeno, vzhledem k závažnosti tohoto oznámení je však nezbytné, aby bylo provedeno prokazatelným způsobem, doporučujeme písemným. **Oznámení je možné soudu odeslat následujícími způsoby:**

- a) Prostřednictvím ePodatelny, podmínkou je však vlastnictví elektronického podpisu
- b) Datovou schránkou poskytovatele
- c) Zasláním emailu na elektronickou podatelnu příslušného soudu. Tento způsob je doporučeno použít až v případě, kdy přechází možnosti využít nelze, buď proto, že jimi nedisponuje poskytovatel sociální služby, nebo v případě, že k nim osoba pověřená odesláním oznámení nemá přístup.
- d) Písemným oznámením osobně předaným na podatelně místně příslušného soudu za předpokladu získání kopie oznámení s identifikací datem přijetí oznámení místně příslušným soudem.
- e) Osobním ústním oznámením na místě příslušném soudu za předpokladu získání kopie oznámení s identifikací datem přijetí oznámení místně příslušným soudem.

**Poskytovatel sociálních služeb je podle § 91b odst. 2 povinen bez zbytečných odkladů o oznámení soudu informovat toho, kdo za osobu uzavřel smlouvu o poskytování pobytové sociální služby (obecní úřad s rozšířenou působností nebo opatrovníka), pokud smlouvu v minulosti neuzavřela sama.** Vzhledem k důležitosti této informace doporučujeme informovat prokazatelným způsobem ještě před doručením rozsudku jednotlivým institucím či osobám a pro případ budoucího dokazování způsob informování evidovat, ačkoliv to není zákonem přímo stanoveno.

## **Vedení evidence**

Stejně jako o osobách, kterým poskytovatel sociálních služeb poskytuje sociální službu na základě smlouvy uzavřené podle § 91a, tak i o případech vyjádření vážně míněného nesouhlasu podle § 91b je poskytovatel služby povinen vést evidenci. **V evidenci vedené podle § 91c zákona o sociálních službách musí být uvedeny tyto údaje:**

- a) Jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození osoby
- b) Datum zahájení poskytování pobytové sociální služby
- c) Jméno, popřípadě jména, příjmení opatrovníka a adresa pro doručování nebo označení obecního úřadu obce s rozšířenou působností, který uzavřel smlouvu o poskytování

pobytové sociální služby podle §91a (v případě, že osoba byla při uzavření smlouvy zastoupena)

- d) Datum a činnost projevených vážně míněných nesouhlasů osoby s poskytováním pobytové sociální služby (vzhledem k tomu, že je potřeba hlásit každý vážně míněný nesouhlas, bude zde uvedeno, o kolikátý vážně míněný nesouhlas se jedná) včetně popisu situace (lze přiložit kopii zápisu ze setkání multidisciplinárního týmu)
- e) Záznam o splnění povinnosti oznámit soudu podle §91b odst. 1 skutečnost, že osoba projevila vážně míněný nesouhlas s poskytováním pobytové sociální služby
- f) Popis vyřešení situace. Zákonem není stanovena povinnost vést záznam o informování toho, kdo uzavřel za osobu smlouvu o poskytování pobytové sociální služby, lze však doporučit přidat do evidence také:
- g) Záznam o splnění povinnosti podle §91b odst. 2 informovat o oznámení soudu toho, kdo za osobu uzavřel smlouvu o poskytování pobytové sociální služby (kdo, kdy, jakým způsobem informaci předával).

**Povinnost vést evidenci se vztahuje na vážně míněné nesouhlasy projevené až po 1. 8. 2016.**

## **Postup soudu a jeho součinnost s poskytovatelem sociální služby**

Postup soudu po doručení oznámení poskytovatele pobytové sociální služby o projevení vážně míněného nesouhlasu stanoví zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních soudních řízeních, ve znění pozdějších předpisů, a to především v §84a následujících.

Podle §84a je soud povinen věc projednat a rozhodnout nejpozději do 45 dnů ode dne zahájení řízení. Za účelem zajištění důkazů potřebných pro posouzení přípustnosti dalšího držení osoby v zařízení sociálních služeb vyslechne umístěnou osobu, ošetřujícího lékaře, zaměstnance v zařízení sociálních služeb, kteří umístěnou osobu, ošetřujícího lékaře, zaměstnance v zařízení sociálních služeb, kteří umístěné osobě poskytují sociální služby a další osoby, o jejichž vyslechnutí osoba, o jejímž držení v zařízení sociálních služeb má být rozhodnuto, dále požádá a vyzve osoby vykonávající odbornou činnost v sociálních službách k podání písemné zprávy, jejímž obsahem jsou zejména informace o podmínkách a okolnostech držení v zařízení sociálních služeb včetně hodnocení, je-li možné nezbytnou péči

zajistit mírnějším a méně omezujícím opatřením. Pokud je to nezbytné, přizve soud i další odborníky.

Podle §84 je účastníkem řízení také opatrovník klienta, o jehož držení v zařízení sociálních služeb má být v řízení jednáno, a poskytovatel sociálních služeb. Mají tedy právo navrhnout důkazy, které by měl soud provést, i podávat odvolání.

Dospěje-li soud k závěru, že nejdou splněny podmínky poskytování pobytové sociální služby bez souhlasu osoby, rozhodne o nepřipustnosti dalšího držení této osoby v zařízení pobytové sociální služby. Klientovi zástupci, opatrovníkovi pro řízení, poskytovali sociálních služeb, Ministerstvu práce a sociálních věcí, soudu příslušnému pro řízení ve věcech opatrovnictví člověka a obci s rozšířenou působností, v jehož obvodu má tato osoba místo trvalého nebo hlášeného pobytu.

Jakmile se rozhodnutí soudu doručeno, je vykonatelné. V takovém případě musí poskytovatel další poskytování pobytové sociální služby této osobě ukončit. Je povinností opatrovníka nebo obce s rozšířenou působností (podle §92 písm. a) zákona o sociálních službách) zajistit osobě poskytnutí jiné sociální služby nebo jiné formy pomoci v nezbytném rozsahu v případě, že by této osobě hrozila újma na zdraví či životě. Poskytovatel pobytové sociální služby při dalším zajištění pomoci spolupracuje.

Dospěje-li soud k závěru, že držení člověka v zařízení sociálních služeb je přípustné nebo zastaví-li řízení (jsou splněny podmínky pro poskytování pobytové sociální služby bez souhlasu osoby), bude poskytovatel dané osobě i nadále pobytovou sociální službu poskytovat. I v této době má však poskytovatel služby povinnost oznamovat soudu, že osoba projevila vážně míněný nesouhlas, stejně jako v průběhu soudního řízení.

## **Příklad z praxe**

Projev klientova nesouhlasu s poskytováním sociální služby např.:

- sbalení si věcí a připravenost k odchodu z DD Lampertice
- odmítá příjem potravin, tekutin
- odmítá léky či jiné zdravotní úkony
- odmítá nabízené služby v DD Lampertice

- odmítá pomoc
- má sebevražedné projevy (suicidální), příprava k sebevražednému činu či jeho konání
- projevuje se u něho agresivita
- náhlá výrazná změna v chování a jednání
- snaha opustit zařízení s úmyslem se nevrátit
- opuštění oddělení, DD Lampertice s úmyslem se nevrátit a důrazné odmítání návratu zpět

1. Pracovník DD Lampertice vyhodnotí, jde-li o dočasnou nespokojenost, či možný projev nesouhlasu s poskytováním služby. Pracovník posuzuje dle znalostí projevů klienta, záznamů v dokumentaci...

**1.A Pracovník DD Lampertice vyhodnotí, že jde o vážně míněný nesouhlas.** Pokud pracovník vyhodnotí, že jde o vážně míněný nesouhlas (dle vážnosti situace: opuštění DD Lampertice s úmyslem se nevrátit, důrazné odmítání návratu zpět, příprava k sebevražednému činu či jeho konání), tak neprodleně informuje určeného pracovníka (sociální pracovník, vrchní sestra). Určený pracovník (sociální pracovník) podá oznámení soudu do 24 hodin.

**1.B Pracovník DD Lampertice vyhodnotí, že se jedná o nespokojenost.** Za nespokojenost se považuje jakákoliv nelibost, vyjádření či projev k poskytované službě (mně se nelíbí..., nejsem spokojený s..., nechutná mi jídlo..., bolí mě nohy...). Pracovník v přímé péči (ošetřovatelka – pracovník v sociálních službách, zdravotní sestra) provedou záznam do dokumentace klienta. Pracovník, kterému byla nespokojenost předána či nespokojenost zaznamenal, provede záznam do příslušné dokumentace klienta. Obeznámí o zápisu, situace své kolegy, případně nadřízené v co nejbližší době. Pokud pracovník vyhodnotil, že se jedná o nespokojenost, tak nejde o vážně míněný nesouhlas. Na základě tohoto zápisu MT tým vyhodnotí, zda šlo o vážně míněný nesouhlas, či nikoliv.

**1.C Pracovník neví, zda se jedná o vážně míněný nesouhlas nebo o nespokojenost.** Pracovník nedokáže přesně vyhodnotit podobu nesouhlasu, jeho vážnost. Může se

jednat o projevy, které by mohly být vážně míněné, avšak nelze je s určitostí vyhodnotit. Např. sbalení si věcí a připravenost k odchodu z DD Lampertice. Odmítání příjmu potravin a tekutin, odmítání podaných léků či jiných zdravotnických úkonů, omítání nabízených služeb či pomoci. Sebevražedné (suicidální) projevy, agresivita, náhlá výrazná změna v chování a jednání, snaha opustit zařízení s úmyslem se nevrátit. Pracovník v přímé péči neprodleně informuje určeného pracovníka (sociální pracovník, vrchní sestra). Sociální pracovník, vrchní sestra neprodleně svolá multidisciplinární tým v plné nebo minimální podobě.

**Sociální pracovník zapíše informace získané o vážně míněném nesouhlasu do záznamového archu viz. Příloha č.1. Pokud se jedná o vážně míněný nesouhlas.**

Dále sociální pracovník vypisuje záznamový arch - **Záznam ze setkání multidisciplinárního týmu z důvodu projevení vážně míněného nesouhlasu viz. Příloha č. 2.**

Pokud se jedná o vážně míněný souhlas, tak také sociální pracovník DD Lampertice oznamuje tuto skutečnost Okresnímu soudu v Trutnově. **Viz. možnost zápisu příloha č. 3.**

**Závěr:** pokud se jedná o vážně míněný nesouhlas, tak sociální pracovník informace zapíše do :

-Záznamového archu viz. Příloha č.1. Pokud se jedná o vážně míněný nesouhlas.

-Záznam ze setkání multidisciplinárního týmu z důvodu projevení vážně míněného nesouhlasu viz. Příloha č. 2.

-Dopis pro Okresní soud v Trutnově

-Do sociální dokumentace klienta

**Závěr:** pokud se jedná o nespokojenost, nelibost, vyjádření negativního projevu k poskytované službě, tak sociální pracovník informace zapíše do:

- sociální dokumentace klienta
- Záznam ze setkání multidisciplinárního týmu z důvodu projevení vážně míněného nesouhlasu viz. Příloha č. 2. Zapíše se, že se jedná o projev jakékoliv nespokojenosti – vyloučení vážně míněného nesouhlasu.

Pokud Multidisciplinární tým vyhodnotil situaci jako situaci, kdy šlo o vážně míněný nesouhlas, tak je průběh následující.

Multidisciplinární tým (zdravotní sestra, ošetřovatelka (pracovník v sociálních službách), sociální pracovník, vrchní sestra, ředitel Domova vyhodnotí, že šlo o vážně míněný nesouhlas, tak odesílá sociální pracovník oznámení na Okresní soud v Trutnově. Podání informací soudu provádí sociální pracovník i v sobě svátků, víkendů. Celou dokumentaci s popisem situace, s průvodním dopisem odesílá emailem na Okresní soud Trutnov. Soud, kterému bylo oznámení zasláno, je povinen projednat a rozhodnout nejpozději do 45 dnů od zahájení řízení. Soud v této době zjišťuje důkazy, vyslechnutí klienta (je možné i v DD Lampertice), ošetřujícího lékaře, zaměstnance poskytujícího službu klientovi, dalších osob dle výběru klienta či osob vykonávajících odbornou činnost v soc. službách.

Soud na základě zjištěných informací může rozhodnout dvojím způsobem.

**1.A Soud rozhodne o nepřípustnosti dalšího držení osoby v DD Lampertice.** Soud je povinen toto rozhodnutí doručit do 24 hodin od jeho vydání. Rozhodnutí se zasílá klientovi, jeho zástupci, opatrovníkovi pro řízení, poskytovateli (DD Lampertice), MPSV. Soud pro řízení ve věcech opatrovnictví. ORP dle trvalého pobytu klienta. Od doručení je toto rozhodnutí vykonatelné. Soud zároveň učiní jiná vhodná opatření pro klienta. DD Lampertice nabízí součinnost při zajištění další pomoci (spolupráce s ORP či opatrovníkem).



**1.B Soud rozhodne o přípustnosti dalšího držení osoby v zařízení sociálních služeb.** DD Lampertice dále poskytuje sociální služby. Řízení může být opětovně zahájeno až po uplynutí 30 dnů od právní moci rozhodnutí soudu. I přes tuto lhůtu má však poskytovatel povinnost oznamovat soudu, že klient projevil vážně míněný nesouhlas s poskytováním pobytové sociální služby v DD Lampertice.

V Lamperticích dne 1.9.2016

.....  
Ing. Viktor Selinger  
Ředitel DD Lampertice

**„Záznam o vážně míněném nesouhlasu“**

Jméno a příjmení klienta:	
Datum narození klienta:	
Datum zahájení poskytování pobytové služby v DD Lampertice:	
Jméno a příjmení opatrovníka a adresa pro doručování:	
Označení obecního úřadu obce s rozšířenou působností a adresa pro doručování:	
Jméno a příjmení osoby, která přijala či zaznamenala projev nesouhlasu:	
Datum projevu vážně míněného nesouhlasu:	
Způsob projevu vážně míněného nesouhlasu a jeho četnost – popis situace:	
Popis řešení situace:	
Datum a čas setkání Multidisciplinárního týmu (MT):	
Jméno a příjmení osoby, které byla informace předána <sup>1</sup> , datum a čas předání informace:	
Způsob oznámení soudu:	
Jméno a příjmení osoby, která sepsala záznam:	
Datum a čas sepsání záznamu:	
Poznámky:	

<sup>1</sup> Osoba pověřená dle vnitřních předpisů DD Lampertice

**Záznam ze setkání Multidisciplinárního týmu (MT) z důvodu projevení vážně míněného nesouhlasu**

Datum a čas setkání MT:	
Přítomni:	
Posouzení situace:	
Závěr setkání:	
<b>Vážně míněný nesouhlas</b>	<b>Projev jakékoliv nespokojenosti – vyloučení</b>
Odůvodnění:	
Sepsal/a:	
Dne:	